

Ю. В. Роговченко, канд. фіз.-мат. наук (Ін-т математики АН України, Київ)

ПЕРІОДИЧНІ РОЗВ'ЯЗКИ ІМПУЛЬСНИХ ЕВОЛЮЦІЙНИХ СИСТЕМ З НЕОБМЕЖЕНИМИ НЕЛІНІЙНОСТЯМИ

The conditions are obtained for existence and stability of periodic solutions of pulse evolutionary systems with right-hand sides unbounded in x .

Одержані умови існування та стійкості періодичних розв'язків імпульсних систем з необмеженими за змінною x операторами правих частин.

Різним аспектами якісної теорії імпульсних систем у евклідовому просторі, а також наближенням методом їх дослідження присвячена велика кількість робіт, серед яких слід виділити в першу чергу огляд [1] та монографію [2]. В подальшому ідеї робіт [1, 2] розвивались у напрямку застосування до нових об'єктів дослідження, у тому числі й до імпульсних еволюційних систем у просторі Банаха. В роботах [3–5] вивчалося питання існування та єдності обмежених та періодичних розв'язків нелінійної імпульсної системи як з фіксованими моментами імпульсної дії, так і з імпульсною дією на гіперповерхнях за умови неперервності за змінною x правих частин f та g_i .

Нехай X — простір Банаха з нормою $\|x\|_X$, A — секторіальний оператор в X [7] та $\Re \sigma(A) > \gamma > 0$. Тоді для $\alpha > 0$ визначені дробові степені оператора A^α та простори $X^\alpha = D(A^\alpha)$ з нормою

$$\|x\|_{X^\alpha} = \|x\|_X + \|A^\alpha x\|_X.$$

Розглянемо імпульсну еволюційну систему

$$\frac{dx}{dt} + Ax = f(t, x, \varepsilon), \quad t \neq \tau_i, \quad (1)$$

$$\Delta x \Big|_{t=\tau_i} = g_i(x, \varepsilon), \quad (2)$$

де

$$\Delta x \Big|_{t=\tau_i} = x(\tau_i + 0) - x(\tau_i - 0),$$

$$x \in U = \{x \in X^\alpha : \|x\|_{X^\alpha} \leq \rho_0\},$$

$$t \in R, \quad \varepsilon \in \Lambda = (0, \varepsilon_0], \quad \varepsilon_0 > 0, \quad i \in \Gamma \subset N.$$

В роботах [3–5] на оператори $f(t, x, \varepsilon)$ та $g_i(x, \varepsilon)$, що входять у праві частини імпульсної еволюційної системи (1), (2), накладалась умова неперервності за змінною x , а також передбачалось виконання умови Ліпшица за змінною x з малою сталою Ліпшица. Однак в деяких випадках такі умови сильно обмежують дослідження [8], хоча теорія дробових степенів операторів [7] дозволяє за певних припущень вивчати задачу Коші

$$x(0) = x_0, \quad x_0 \in U \subset X^\alpha, \quad (3)$$

для імпульсної еволюційної системи (1), (2) також і для операторів $f(t, x, \varepsilon)$, $g_i(x, \varepsilon)$, не обмежених за змінною x .

Означення 1. Розв'язком задачі Коші $x(\tau) = x_0$ для нелінійної імпульсної еволюційної системи (1), (2) на деякому інтервалі $[\tau, \sigma]$ будемо називати функцію $x(t, \varepsilon)$, кусково-неперервну на кожному інтервалі $[\tau, t_{k+1}], [t_k, t_{k+1}]$

$t_{k+2}, \dots, [t_{k+s}, \sigma]$ з розривами першого роду в точках $t = t_i$, $i \in \Gamma$, що о задовільняє умови:

а) оператор $f(t, x, \varepsilon)$: $[\tau, \sigma] \times U \times \Lambda \rightarrow X$ кусково-неперервний;

б) $x(t, \varepsilon) \in D(A)$ для довільного $\varepsilon \in \Lambda$;

г) $x(t)$ задовільняє при $t \neq t_i$ диференціальне рівняння (1) та при $t = t_i$ — різницеве рівняння (2).

Зауваження 1. Наведене нами означення трохи відрізняється від того, що використовувалось в [3, 4], а саме умови: 1) неперервність за Хельдером відображення $t \rightarrow f(t, x(t, \varepsilon), \varepsilon)$ для будь-якого $\varepsilon \in \Lambda$; 2)

$$\int_{\tau}^{\sigma} (t-s)^{-\alpha} \|f(s, x(s, \varepsilon), \varepsilon)\|_X ds \rightarrow 0 \text{ при } \sigma \rightarrow \tau + 0;$$

замінені вимогою кускової неперервності відображення f . Це пов'язано з прикладом роботи [9], у якому продемонстрована можливість існування за наведених вище умов 1, 2 кількох розв'язків абстрактного параболічного рівняння (1).

Означення 2. Будемо називати імпульсну еволюційну систему (1), (2) T -періодичною, якщо існують таке дійсне число $T > 0$ та таке натуральне число p , що для всіх $t \in R$, $\varepsilon \in \Lambda$, $i \in \Gamma$ виконуються умови

$$\tau_{i+p} = \tau_i, \quad f(t+T, A^{-\alpha}y, \varepsilon) = f(t, A^{-\alpha}y, \varepsilon), \quad g_{i+p}(A^{-\alpha}y, \varepsilon) = g_i(A^{-\alpha}y, \varepsilon).$$

Отже, припустимо, що виконані такі умови:

1° Оператор $f(t, A^{-\alpha}y, \varepsilon)$ неперервний за змінною t при кожному фіксованому $y \in X$, $\varepsilon \in \Lambda$, неперервний за змінною ε при кожному фіксованому $t \in R$, $y \in X$ та задовільняє умову

$$\|f(t_1, A^{-\alpha}y_1, \varepsilon) - f(t_2, A^{-\alpha}y_2, \varepsilon)\|_X \leq k(\rho_0, \varepsilon_0) [|t_1 - t_2|^{\Theta} + \|y_1 - y_2\|_X],$$

де $k(\rho_0, \varepsilon_0)$ — неспадна функція змінних ρ_0 та ε_0 така, що $k(\rho_0, \varepsilon_0) \rightarrow 0$, якщо

$$\rho_0 \rightarrow 0, \quad \varepsilon_0 \rightarrow 0, \quad y_1, y_2 \in U.$$

2° Оператори g_i для кожного $i \in \Gamma$ неперервні за змінною ε при кожному фіксованому $y \in X$ та задовільняють умову

$$\|g_i(A^{-\alpha}y_1, \varepsilon) - g_i(A^{-\alpha}y_2, \varepsilon)\|_{X^\alpha} \leq k(\rho_0, \varepsilon_0) \|y_1 - y_2\|_X,$$

де $y_1, y_2 \in U$, а функція $k(\rho_0, \varepsilon_0)$ має означені вище властивості.

3° Оператори f та g_i задовільняють при кожному фіксованому $t \in R$, $\varepsilon \in \Lambda$ та при довільному $i \in \Gamma$ умову

$$\|g_i(0, \varepsilon)\|_{X^\alpha} + \|f(t, 0, \varepsilon)\|_X \leq m(\varepsilon_0),$$

де $m(\varepsilon_0)$ — неспадна додатна функція змінної ε_0 така, що $m(\varepsilon_0) \rightarrow 0$ якщо $\varepsilon_0 \rightarrow 0$;

4° Послідовність моментів імпульсної дії $\{\tau_i\}$, $i \in \Gamma$, впорядкована за зростанням номерів $\tau_1 < \tau_2 < \dots < \tau_n < \dots$ та не має скінчених граничних точок

$$\lim_{i \rightarrow \infty} \tau_i = +\infty.$$

Зауваження 2. Аналогічно [10] можна відмовитись від обмежень, що накладаються умовою 4^* на структуру послідовності $\{\tau_i\}$, додавши нові обмеження на функції g_i [10]:

1° для деякого $\sigma \in (0, +\infty)$ ряд

$$\sum_{0 < \tau_i \leq \sigma} \|\sup g_i(A^{-\alpha}y, \varepsilon)\|_{X^\alpha}$$

є збіжним для кожного фіксованого $\varepsilon \in \Lambda$, $y \in U$;

2° для достатньо малого додатного μ

$$\sum_{\tau_i : |\tau_i - t| < \mu} \|\sup g_i(A^{-\alpha}y, \varepsilon)\|_{X^\alpha} = o(\mu).$$

Теорема 1. Нехай виконуються припущення 1 – 4. Тоді існує єдиний обмежений на півосі $t > 0$ розв'язок $y_*(t, \varepsilon)$ інтегрального рівняння

$$\begin{aligned} y(t, \varepsilon) = & \exp(-At)A^\alpha x_0 + \int_0^t A^\alpha \exp(-A(t-s)) f(s, A^{-\alpha}y(s, \varepsilon)) ds + \\ & + \sum_{i \in \Gamma} A^\alpha \exp(-A(t-\tau_i)) g_i(A^{-\alpha}y(\tau_i - 0, \varepsilon), \varepsilon). \end{aligned} \quad (4)$$

Функція $x_*(t, \varepsilon) = A^{-\alpha}y_*(t, \varepsilon)$ буде обмеженим на півосі розв'язком задачі Коши (3) для імпульсної еволюційної системи (1), (2). При цьому, якщо імпульсна еволюційна система (1), (2) буде T -періодичною, то і розв'язок $x_*(t, \varepsilon)$ буде періодичним за змінною t з тим самим періодом.

Доведення. Неважко пересвідчитись, що в тому випадку, коли $y(t, \varepsilon)$ буде являти собою розв'язок інтегрального рівняння (4), функція $x(t, \varepsilon) = A^{-\alpha}y(t, \varepsilon)$ буде шуканим обмеженим на півосі розв'язком. Розв'язок інтегрального рівняння (4) будемо шукати методом послідовних наближень, вибравши за перше наближення $y_0 = A^\alpha x_0$ та визначивши m -е наближення за допомогою співвідношення

$$\begin{aligned} y_m(t, \varepsilon) = & \exp(-At)A^\alpha x_0 + \int_0^t A^\alpha \exp(-A(t-s)) f(s, A^{-\alpha}y_{m-1}(s, \varepsilon)) ds + \\ & + \sum_{i \in \Gamma} A^\alpha \exp(-A(t-\tau_i)) g_i(A^{-\alpha}y_{m-1}(\tau_i - 0, \varepsilon), \varepsilon). \end{aligned} \quad (5)$$

Встановимо тепер за допомогою методу математичної індукції справедливість оцінок

$$|y_m(t, \varepsilon)|_X \leq (C\rho_0 + Km(\varepsilon_0))(1 - Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^{-1} + \rho_0(Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^m, \quad (6)$$

$$|y_{m+1}(t, \varepsilon) - y_m(t, \varepsilon)|_X \leq (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^m [\rho_0(C + k(\rho_0, \varepsilon_0) + 1) + Km(\varepsilon_0)], \quad (7)$$

де нами позначено

$$|y|_X \leq \sup_{t \in R} \|y\|_{X^*}.$$

Зазначимо, що в наведених вище оцінках C — стала, як і в теоремі 1.3.4 [7], K — додатна стала з означення функції Гріна [3, 4], яка у розглядуваному випадку визначається умовою

$$\int_{-\infty}^{\infty} \|A^{\beta} \exp(-A(t-s))\|_X ds + \\ + \sum_{i \in \Gamma} \|A^{\beta} \exp(-A(t-\tau_i))\|_X \leq K, \quad 0 \leq \beta \leq \alpha < 1.$$

Використовуючи представлення (5), одержуємо

$$\|y_m(t, \varepsilon)\|_X \leq \left| \exp(-At) A^\alpha x_0 \right|_X + \int_0^t \left| A^\alpha \exp(-A(t-s)) f(s, 0, \varepsilon) \right|_X ds + \\ + \int_0^t \left| A^\alpha \exp(-A(t-s)) [f(s, 0, \varepsilon) - f(s, A^{-\alpha} y_{m-1}(s, \varepsilon))] \right|_X ds + \\ + \sum_{i \in \Gamma} \left| A^\alpha \exp(-A(t-\tau_i)) g_i(0, \varepsilon) \right|_X + \\ + \sum_{i \in \Gamma} \left| A^\alpha \exp(-A(t-\tau_i)) [g_i(0, \varepsilon) - g_i(A^{-\alpha} y_{m-1}(\tau_i, 0, \varepsilon), \varepsilon)] \right|_X.$$

З останньої нерівності з урахуванням умов 1° – 3° одержуємо рекурентну оцінку

$$\|y_m(t, \varepsilon)\|_X \leq C\rho_0 + K[m(\varepsilon_0) + k(\rho_0, \varepsilon_0) \|y_{m-1}(t, \varepsilon)\|_X]. \quad (8)$$

Нехай тепер ε_0 вибране настільки малим, що для всіх $\varepsilon \in \lambda$ виконується оцінка

$$Kk(\rho_0, \varepsilon_0) < 1. \quad (9)$$

Тоді з нерівності (8) одержуємо необхідну оцінку (6):

$$\begin{aligned} \|y_m(t, \varepsilon)\|_X &\leq C\rho_0 + K[m(\varepsilon_0) + k(\rho_0, \varepsilon_0) \|y_{m-1}(t, \varepsilon)\|_X] \leq \\ &\leq C\rho_0 + K \{ m(\varepsilon_0) + k(\rho_0, \varepsilon_0) \times \\ &\times [C\rho_0 + K[m(\varepsilon_0) + k(\rho_0, \varepsilon_0) \|y_{m-2}(t, \varepsilon)\|_X]] \} \leq \dots \\ &\dots \leq (C\rho_0 + Km(\varepsilon_0)) [1 + Kk(\rho_0, \varepsilon_0) + \\ &+ (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^2 + \dots + (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^{m-1}] + \\ &+ \rho_0 (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^m \leq (C\rho_0 + Km(\varepsilon_0)) \times \\ &\times (1 - Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^{-1} + \rho_0 (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^m. \end{aligned}$$

Виберемо тепер $\varepsilon_1 \leq \varepsilon_0$ та $\rho_1 \leq \rho_0$ так, щоб для всіх $\varepsilon \leq \varepsilon_1$ та $\rho \leq \rho_0$ виконувались нерівності

$$(C\rho + Km(\varepsilon))(1 - Kk(\rho, \varepsilon))^{-1} < \frac{1}{2}\rho_0, \quad (Kk(\rho, \varepsilon))^m < \frac{1}{2} \quad (10)$$

(цього завжди можна досягти за рахунок властивостей функцій $k(\rho, \varepsilon)$ та $m(\varepsilon)$). Виконання нерівностей (9) забезпечує можливість продовження ітераційного процесу (5), оскільки всі наближення будуть знаходитись в області U .

Встановимо тепер справедливість оцінки (7), для чого розглянемо норму різниці

$$\begin{aligned} |y_{m+1}(t, \varepsilon) - y_m(t, \varepsilon)|_X &\leq \int_0^t \left| A^\alpha \exp(-A(t-s)) \times \right. \\ &\times \left. [f(s, A^{-\alpha} y_m(s, \varepsilon), \varepsilon) - f(s, A^{-\alpha} y_{m-1}(s, \varepsilon), \varepsilon)] \right|_X ds + \\ &+ \sum_{i \in \Gamma} \left| A^\alpha \exp(-A(t-\tau_i)) \left[g_i(A^{-\alpha} y_m(\tau_i - 0, \varepsilon), \varepsilon) - \right. \right. \\ &\left. \left. - g_i(A^{-\alpha} y_{m-1}(\tau_i - 0, \varepsilon), \varepsilon) \right] \right|_X. \end{aligned}$$

З останньої оцінки одержуємо рекурентне спiввiдношення

$$|y_{m+1}(t, \varepsilon) - y_m(t, \varepsilon)|_X \leq Kk(\rho_0, \varepsilon_0) |y_m(t, \varepsilon) - y_{m-1}(t, \varepsilon)|_X, \quad (11)$$

де стала K та функцiя $k(\rho, \varepsilon)$ такi ж, як вище. Але тодi з (11) випливає оцiнка

$$\begin{aligned} |y_{m+1}(t, \varepsilon) - y_m(t, \varepsilon)|_X &\leq Kk(\rho_0, \varepsilon_0) |y_m(t, \varepsilon) - y_{m-1}(t, \varepsilon)|_X \leq \\ &\leq (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^2 |y_{m-1}(t, \varepsilon) - y_{m-2}(t, \varepsilon)|_X \leq \dots \\ &\dots \leq (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^m |y_1(t, \varepsilon) - y_0(t, \varepsilon)|_X. \end{aligned} \quad (12)$$

Оцiнимо тепер окремо

$$\begin{aligned} |y_1(t, \varepsilon) - y_0(t, \varepsilon)|_X &\leq |y_1(t, \varepsilon)|_X + |y_0|_X \leq \\ &\leq C\rho_0 + K[m(\varepsilon) + k(\rho_0, \varepsilon_0) |y_0|_X] + |y_0|_X \leq \\ &\leq \rho_0 [C + k(\rho_0, \varepsilon_0) + 1] + Km(\varepsilon_0). \end{aligned}$$

Тодi за допомогою останньої нерiвностi з (12) маємо необхiдну оцiнку (7):

$$\begin{aligned} |y_{m+1}(t, \varepsilon) - y_m(t, \varepsilon)|_X &\leq (Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^m \times \\ &\times [\rho_0 [C + k(\rho_0, \varepsilon_0) + 1] + Km(\varepsilon_0)]. \end{aligned}$$

Нерiвнiсть (7) забезпечує збiжнiсть iтерацiйного процесу (5), оскiльки в силу нерiвностi (9) $(Kk(\rho_0, \varepsilon_0))^m \rightarrow 0$ якщо $m \rightarrow \infty$, а тому $y_m(t, \varepsilon) \rightarrow y_*(t, \varepsilon)$ в X рiвномiрно за $t \in R_+$ та $\varepsilon \in \Lambda_0 \subset \Lambda$. При цьому очевидно, що гранична функцiя буде задовiльняти iнтегральнe рiвняння (4), а також оцiнку

$$|y_*(t, \varepsilon)|_X \leq l(\rho_0, \varepsilon_0),$$

де $l(\rho_0, \varepsilon_0) \rightarrow 0$ якщо $\rho_0 \rightarrow 0$ $\varepsilon_0 \rightarrow 0$. Єдинiсть граничної функцiї $y_*(t, \varepsilon)$ випливає з принципу стискаючих вiдображенiй Банаха, можливiсть застосування якого гарантують нерiвностi (6) та (7).

Аналогично до [3, 4] можна безпосередiньо перевiркою переконатись у тому, що функцiя $x_*(t, \varepsilon) = A^{-\alpha} y_*(t, \varepsilon)$ буде при $t \in (\tau_i, \tau_{i+1})$ задовiльняти диференцiальнe рiвняння

$$\frac{dx_*}{dt} + Ax_* = f(t, x_*, \varepsilon),$$

а при $t = \tau_i$ — рiзницеве рiвняння

$$x_*(\tau_i + 0, \varepsilon) = x_*(\tau_i - 0, \varepsilon) + g_i(x_*(\tau_i - 0, \varepsilon), \varepsilon).$$

У тому випадку, коли імпульсна еволюційна система (1), (2) буде T -періодичною, гранична функція $y_*(t, \varepsilon)$ також буде T -періодичною за змінною t , а це означає, що аналогічну властивість матиме і розв'язок $x_*(t, \varepsilon)$ імпульсної еволюційної системи (1), (2). Доведення теореми закінчене.

Дослідимо тепер питання стійкості одержаного періодичного розв'язку $x_*(t, \varepsilon)$ імпульсної системи (1), (2). Для цього нам буде потрібне узагальнення нерівності типу Гронуолла [7].

Лема [3]. *Нехай для деякої кусково-неперервної функції $u(t)$, $u: [t_0, T] \rightarrow \mathbb{R}$ з розривами первого роду у точках τ_i : $t_0 < \tau_1 < \tau_2 < \dots < \tau_N < T$ для всіх $t \in [t_0, T]$ виконується нерівність*

$$0 \leq u(t) \leq a + b \int_{t_0}^t (t-s)^{-\alpha} u(s) ds + c \sum_{i=1}^N u(\tau_i - 0),$$

де a, b, c — невід'ємні сталі, $0 \leq \alpha < 1$.

Припустимо, що послідовність величин η_i , які визначаються співвідношенням

$$\eta_i = \int_{\tau_i}^{\tau_{i+1}} (t-s)^{-\alpha} ds, \quad \tau_i < \tau_{i+1} < t,$$

обмежена зверху сталою $Q > 0$. Тоді знайдеться така додатна стала $M = M(a, b, \tau_i)$, що для довільних $t \in [t_0, T]$ буде виконуватись нерівність

$$0 \leq u(t) \leq aM(1 + bMQ + cM)^N. \quad (13)$$

Доведення леми проводиться за допомогою методу математичної індукції. При $k = 1$ нерівність (13) розглядається на інтервалі $[t_0, \tau_1]$ і має вигляд

$$0 \leq u(t) \leq a + b \int_{t_0}^t (t-s)^{-\alpha} u(s) ds, \quad (14)$$

тому в силу нерівності типу Гронуолла ([7], лема 7.1.1) для функції $u(t)$ справедлива оцінка $0 \leq u(t) \leq aM$ з деякою сталою $M = M(a, b, \tau_1 - t_0)$. Припустимо тепер, що оцінка (14) виконується для $k = i$, та встановимо її справедливість для $k = i + 1$. А саме: нехай $y \in [\tau_{i+1}, \tau_{i+2}]$, тоді за припущенням індукції будемо мати

$$\begin{aligned} 0 &\leq u(t) \leq a + b \sum_{k=0}^i \int_{\tau_k}^{\tau_{k+1}} (t-s)^{-\alpha} u(s) ds + \\ &+ b \int_{\tau_{k+1}}^t (t-s)^{-\alpha} u(s) ds + c \sum_{k=1}^{i+1} u(\tau_k - 0) \leq \\ &\leq a + b \sum_{k=0}^i \int_{\tau_k}^{\tau_{k+1}} (t-s)^{-\alpha} aM(1 + bMQ + cM)^k ds + \\ &+ b \int_{\tau_{k+1}}^t (t-s)^{-\alpha} u(s) ds + acM \sum_{k=0}^i (1 + bMQ + cM)^k \leq \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &\leq a(1+bMQ+cM) + aM(c+bQ) \sum_{k=1}^i (1+bMQ+cM)^k + \\
 &+ b \int_{\tau_{i+1}}^t (t-s)^{-\alpha} u(s) ds = a(1+bMQ+cM)^2 + \\
 &+ aM(c+bQ) \sum_{k=2}^i (1+bMQ+cM)^k + b \int_{\tau_{i+1}}^t (t-s)^{-\alpha} u(s) ds = \dots \\
 &\dots = a(1+bMQ+cM)^{i+1} + b \int_{\tau_{i+1}}^t (t-s)^{-\alpha} u(s) ds.
 \end{aligned}$$

Отже, ми встановили, що при $t \in [\tau_{i+1}, \tau_{i+2})$ функція $u(t)$ задовільняє нерівність вигляду (14), а тому в силу леми 7.1.1 [7] для функції $u(t)$ справедлива оцінка (13). Доведення леми закінчене.

Тепер ми можемо з'ясувати питання стійкості періодичного розв'язку імпульсної еволюційної системи (1), (2).

Теорема 2. Нехай виконуються припущення теореми 1, а також нехай існують такі ρ_*, ε_* , що для довільних $\rho \leq \rho_*$, $\varepsilon \leq \varepsilon_*$ справедлива нерівність

$$pT^{-1} \ln \left[1 + Kk(\rho, \varepsilon) M(T - \alpha + 1)(1 - \alpha)^{-1} \right] - \gamma < 0, \quad (15)$$

де стали p, T, K, M, α та функція $k(\rho, \varepsilon)$ такі ж, як і вище. Тоді періодичний розв'язок $x_*(t, \varepsilon)$ імпульсної еволюційної системи (1), (2) буде асимптотично стійким.

Доведення. Нехай $x_*(t, \varepsilon) = A^{-\alpha} y_*(t, \varepsilon)$ — періодичний розв'язок імпульсної еволюційної системи (1), (2), існування та єдиність якого доведені в теоремі 1, і $x(t, \varepsilon) = A^{-\alpha} y(t, \varepsilon)$ — довільний розв'язок імпульсної еволюційної системи (1), (2), відмінний від $x_*(t, \varepsilon)$ та такий, що $\|x(0, \varepsilon) - x_*(0, \varepsilon)\|_X^\alpha < \delta$, де δ — мале додатне число. Розглянемо для $t \geq 0$ різницю розв'язків $y_*(t, \varepsilon)$ та $y(t, \varepsilon)$ інтегрального рівняння (4), тоді одержуємо

$$\begin{aligned}
 y(t, \varepsilon) - y_*(t, \varepsilon) &= \exp(-At) A^\alpha (x(0, \varepsilon) - x_*(0, \varepsilon)) + \\
 &+ \int_0^t A^\alpha \exp(-A(t-s)) \left[f(s, A^{-\alpha} y(s, \varepsilon), \varepsilon) - \right. \\
 &\left. - f(s, A^{-\alpha} y_*(s, \varepsilon), \varepsilon) \right] ds + \sum_{i \in \Gamma} A^\alpha \exp(-A(t - \tau_i)) \times \\
 &\times \left[g_i(A^{-\alpha} y(\tau_i - 0, \varepsilon), \varepsilon) - g_i(A^{-\alpha} y_*(\tau_i - 0, \varepsilon), \varepsilon) \right].
 \end{aligned}$$

З останньої нерівності в силу теореми 1.3.4 [7] та наших припущень випливає оцінка

$$\begin{aligned}
 \|y(t, \varepsilon) - y_*(t, \varepsilon)\|_X &\leq C\rho_1\delta + \\
 &+ \int_0^t Kk(\rho_1, \varepsilon_1) \|y(s, \varepsilon) - y_*(s, \varepsilon)\|_X ds + \\
 &+ \sum_{i \in \Gamma} Kk(\rho_1, \varepsilon_1) \|y(\tau_i - 0, \varepsilon) - y_*(\tau_i - 0, \varepsilon)\|_X. \quad (16)
 \end{aligned}$$

Скориставшись тепер лемою (в припущені), що

$$a = C\rho_1\delta, \quad b = c = Kk(\rho_1, \varepsilon_1), \quad u(t) = \|y(t, \varepsilon) - y_*(t, \varepsilon)\|_X,$$

з (16) одержуємо оцінку

$$\begin{aligned} \|y(t, \varepsilon) - y_*(t, \varepsilon)\|_X &\leq CM\rho_1\delta \exp\left\{\left[\ln\left(1 + \right.\right.\right. \\ &\quad \left.\left.\left.+ Kk(\rho_1, \varepsilon_1)M(T - \alpha + 1)(1 - \alpha)^{-1}\right]T^{-1}p - \gamma\right)\right]t\}. \end{aligned} \quad (17)$$

Якщо вибрати тепер $\rho_* \leq \rho_1$ та $\varepsilon_* \leq \varepsilon_1$ настільки малими, щоб для довільних $\rho \leq \rho_*$, $\varepsilon \leq \varepsilon_*$ виконувалась нерівність (15) (а цього завжди можна досягти за рахунок малості функції $k(\rho_1, \varepsilon_1)$), то з оцінки (17) буде випливати асимптотична стійкість розв'язку $y_*(t, \varepsilon)$ інтегрального рівняння (4), а значить, також і періодичного розв'язку $x_*(t, \varepsilon)$ імпульсної еволюційної системи (1), (2). Доведення теореми закінчено.

Наприкінці відзначимо, що результати, аналогічні до доведених вище теорем 1 та 2, можна одержати також у випадку залежності гіперповерхонь поштовхів від просторової змінної x , додавши стандартні обмеження на функції $t_i(x, \varepsilon)$:

- a) функції $t_i: U \times \Lambda \rightarrow R$ неперервні за своїми змінними для всіх $i \in \Gamma$;
- b) для всіх $x, y \in U$ виконується нерівність

$$|t_i(x, \varepsilon) - t_i(y, \varepsilon)| \leq k(\rho_0, \varepsilon_0) \|x - y\|_X^\alpha;$$

- c) для всіх $i \in \Gamma$ та довільного фіксованого $\varepsilon \in \Lambda$

$$\sup_{x \in U} t_{i+1}(x, \varepsilon) - \sup_{x \in U} t_i(x, \varepsilon) \geq \sigma > 0.$$

Окрім означених умов необхідно також переконатись у тому, що система є “одноударною”, тобто не існує таких розв'язків імпульсної системи, які б одержували більш ніж один “поштовх” під час зустрічі з будь-якою гіперповерхнею $t = t_i(x, \varepsilon)$ [3, 6].

1. Митропольский Ю. А., Самойленко А. М., Перестюк Н. А. Метод усреднения в системах с импульсным воздействием // Укр. мат. журн. – 1985. – 37, № 1. – С. 56–64.
2. Самойленко А. М., Перестюк Н. А. Дифференциальные уравнения с импульсным воздействием. – Киев: Вища школа, 1987. – 288 с.
3. Роговченко Ю. В., Трофимчук С. И. Периодические решения слабо нелинейных уравнений в частных производных параболического типа и их устойчивость. – Киев, 1986. – 44 с. – (Препринт / АН УССР. Ин-т математики; 86.65).
4. Роговченко Ю. В., Трофимчук С. И. Ограниченные и периодические решения слабо нелинейных импульсных эволюционных систем // Укр. мат. журн. – 1987. – 39, № 2. – С. 260–264.
5. Роговченко Ю. В. К вопросу о единственности периодического решения нелинейной импульсной эволюционной системы // Дифференциальные уравнения с параметром. – Киев: Ин-т математики АН УССР, 1989. – С. 94–98.
6. Самойленко А. М., Перестюк Н. А., Трофимчук С. И. Проблема “бисений” в импульсных системах. – Киев, 1990. – 46 с. – (Препринт / АН УССР. Ин-т математики; 90.11).
7. Хенри Д. Геометрическая теория полулинейных параболических уравнений. – М.: Мир, 1985. – 376 с.
8. Интегральные операторы в пространствах суммируемых функций / М. А. Красносельский, П. П. Забрейко, Е. И. Пустыльник, П. Е. Соболевский. – М.: Наука, 1966. – 500 с.
9. Miklavcic M. Stability for semilinear equations with noninvertible linear operator // Pacific J. Math. – 1985. – 118, № 2. – P. 199–214.
10. Трофимчук Е. П., Трофимчук С. И. Импульсные системы с фиксированными моментами толчков общего расположения: существование, единственность решения и корректность задачи Коши // Укр. мат. журн. – 1990. – 42, № 2. – С. 230–237.

Одержано 22.01.92